

Langer werken, er zit niks anders op

Werkgevers moeten na het ontdekken van de vergrijzing de kansen grijpen die deze ontwikkeling hen biedt, vindt Ed Nijpels.

Sturen we over een paar jaar onze grootouders naar een verzorgingshuis in Indonesië en halen we Filipino's naar Nederland om bij ons in de zorg en het onderwijs werkzaam te zijn? Als we zo doorgaan, zijn we van dit soort scenario's niet ver meer verwijderd. In recent onderzoek (Voorpagina, 15 maart) concludeert Wim Derks van de Universiteit Maastricht: 'Er komt structurele krapte op de arbeidsmarkt.'

De vrijdag verschenen vergrijzingsstudie van het CPB (Economie, 18 maart) toont dat de overheidsuitgaven voor de zorg de economie onderuit gaan halen. De wetenschap luidt al decennia de noodklok en de overheid heeft haar beleidsgrenzen bereikt, nu zijn werkgevers en werknemers echt aan de beurt.

De samenleving is nog niet wakker. Werkgevers roepen dat meer automatisering, uitbesteden van werk aan lagelonenlanden en de inzet van werknemers uit andere EU-lidstaten het probleem wel zullen oplossen. Dat is struisvogelpolitiek. De vergrijzing is een gegeven. In die sectoren waar de vergrijzing het hardst toeslaat (zorg, onderwijs en overheid) is automatisering in dit verband nauwelijks effectief, en uitbesteding in lage lo-

nenlanden nagenoeg onmogelijk.

Ook werknemers uit andere EU-lidstaten bieden op termijn geen soelaas. De meeste andere Europese landen zijn nog meer vergrijsd dan Nederland. Dus die werknemers zijn hard nodig in eigen land. Goedkoper zijn ze straks ook niet meer door de verdere harmonisering in de EU. Als we niet met z'n allen doorwerken tot 65 jaar, niet gemiddeld langer gaan werken (minder deeltijdbanen dus) en er niet meer vrouwen aan de slag gaan, houden we de verzorgingsstaat niet meer overeind.

Het overheidsbeleid heeft zijn grenzen vrijwel bereikt. Na de afschaffing van VUT en prepensioen en met de invoering van een levensloopregeling wordt het tijd dat werkgevers en werknemers het stokje overnemen. De jonge kok is niet meer voor een habbekrats uit de keuken van de concurrent weg te kopen. Er dreigt een enorm vervangingsprobleem met het bijbehorende loonkosten opdrijvende effect. Daarom moeten de werkgevers meer investeren in de productiviteit van alle werknemers. Juist ook die van ouderen.

Weg dus met de structurele uitzonderingsregelingen. Onderbenutting leidt bij ouderen net zo tot ontevredenheid en ziekte als bij jongeren. De jongere stapt op, de oudere blijft. De commercie heeft de senioren allang ontdekt als groeiende afzetmarkt. Nu moeten de werkgevers het groeipotentieel en de meerwaarde van senior werknemers nog herontdekken.

Wie niet doorleert, doet op den duur niet meer mee. Dat vraagt om investering door de werkgever, maar vraagt ook de werknemer om

zelf hierin verantwoordelijkheid te nemen. Dat kan heel goed, blijkt uit tal van goede voorbeelden in de regio en in de branches. De Regiegroep GrijsWerkst zoekt deze regio- en branchekampioenen op en maakt ze tot ambassadeurs voor andere werkgevers. Dat helpt, want de boodschap komt zo uit eerste hand. De Regiegroep stelt ook een complete gereedschapskist met instrumenten ter beschikking. Daarmee kunnen werkgevers en werknemers aan de slag. Zo is er bijvoorbeeld voor ondernemingsraden een gespreksagenda ontwikkeld die helpt leeftijdsbewustbeleid op de bedrijfsagenda te krijgen.

De werkgevers en de ondernemingsraden moeten zelf het heft in handen nemen. Zij weten als geen ander hoe het op hun werkvloer toegaat en wat de werknemers individueel en collectief elkaar te bieden hebben. De onderneming die niet blijft zoeken naar behoud van kennis en inzetbaarheid is gedoemd ten onder te gaan. Dit geldt zowel voor de private sector als voor de publieke sector, voor groot en klein. Werkgevers moeten ondernemen met de kansen die vergrijzing hen biedt. Ga excelleren door alle werknemers (jong en oud) goed te laten presteren. Dat levert rendement op dat ons allen ten goede komt door een vitale en slagkrachtige economie en het behoud van onze welvaart.

Ed Nijpels is voorzitter van de Regiegroep GrijsWerkst. De Regiegroep GrijsWerkst is door het kabinet ingesteld om de participatie van ouderen in het arbeidsproces te bevorderen en vooroordelen hieromtrent weg te nemen bij werkgevers en werknemers.

Vele hervormingen nodig om vergrijzing op te vangen

Bewoog in dies verbandig